

Založme republiku!

Jak se v Českých Budějovicích chodilo do školy za c. k.

Školní docházka za c. k. by se mohla nazvat dobou břídlícovou. Žáci prvních tříd nosili do školy břídlícové tabulky v dřevěném rámu s dírkou na (1)_____. Příslušenstvím byla houbička a hadr na utírání. Psalo se (2)_____. Do sešitu inkoustem, který namíchal (3)_____, nejčastěji to byl fialový inkoust. Psací písmo se stínovalo, na což byl zvláštní předmět –(4)_____. To by se mohlo zase zavést. Na obecné škole se vyučovaly také ženské (5)_____. Každá žákyně se musela naučit plést punčochy, háčkovat, vyšít a ušít alespoň košili. Z toho se dá odvodit, že každá žákyně obecní školy za c. k. uměla ušít košili.

Podstatné pro rodiče bylo, mají-li dát potomka do české nebo německé školy. Zdálo by se, že Češi do české a Němci do německé školy, ale německé školy lákaly děti na hodnotné svačiny a obědy (6)_____. František Rada, sám učitel, připomíná, že německé školy měly lepší vybavení, a uvádí, že jedna česká třída měla místnost nad (7)_____ v Kněžské ulici, kam se lezlo po dřevěných visutých schodech. Tak se stávalo, že hodně českých dětí chodilo do německých škol, ale žádné německé děti nechodily do českých škol. Školní rok za c. k. začínal 15. září a končil 15. července. Obrat nastal ve školním roce 1919/1920, kdy v nové Československé republice zely německé školy prázdností (ve 30. let 20. století se zase naplnily).

Podobná situace byla na středních školách. Nastupující učitelé ((8)_____) nedostávali včas výplatu. Když už to přesáhlo únosnou mez, telegrafoval ředitel gymnázia Bozděch zemské školní radě: „ (9)_____ snědli uhlí a dříví.“ Nahoře tomu rozuměli a peníze obratem poslali. Pozdější ředitel učitelského ústavu Josef Zikmund vzpomínal na dobu, kdy on sám byl novým učitelem. To občas ředitel gymnázia Červenka v 10 hodin dopoledne řekl ve sborovně: „Pánové, svedte mě, řekněte, abych šel do (10)_____.“ Vždy se našel někdo, kdo přání tomu vyhověl, nejčastěji právě Josef Zikmund. S úsměvem se dodávalo, že ředitele ve škole zastoupí (11)_____ . I přes

dobu břidlicovou či dřevěnou za c. k. vycházeli z budějovických škol absolventi, kteří se podíleli na rozmachu Československa po roce 1918. A to i přesto, že nebylo asi žáka nebo studenta, který by nebyl alespoň jednou přetažen (12)_____. Anebo právě proto. Někteří učitelé měli ovšem hloupé zvyky, kupříkladu tahali za uši. Na středních školách se za uši už netahalo, profesori studentům vykali. V případě, že profesor častoval studenta termínem ze zoologie, tykal. Ředitel Barda: „Ty, i když budeš generálem, volem v řečtině zůstaneš.“ Mohl to však být student Sláma ze Široké ulice, který se později podílel na stavbě odvážných silničních mostů.

Studenti měli zákaz navštěvování (13)_____. Jen dva nejvyšší ročníky měly povoleno navštěvovat dva vybrané (14)_____, jenže tam nechodili, protože v nich sedávali profesori. Studenti proto chodili do vyzkoušených hospod, o kterých věděli, že tam žádný profesor sedět nebude. To byl třeba (15)_____. Na posledním groši v Pekárenské ulici poblíž české reálky a gymnázia, (16)_____ U Bucků (původně U Afriky) v Nové ulici, kde vládla hostinská Jenovéfa Bucková (odtud budějovické rčení „U Bucků zhasli“) a zvláště hospoda U české chalupy v České ulici. Ve skutečnosti studenti nehýřili, na opíjení neměli peníze, ani nevyvolávali rvačky jako vojáci. Podle vzpomínek pamětníků si dali jedno nebo dvě piva a několik slaných (17)_____. Za c. k. se v hospodách muzicírovalo, hrálo divadlo, diskutovalo se, zakládaly se sportovní kluby, také se nadávalo na politiku v případě, že nebyl přítomen „tajnej“. Byl-li, šlo se jinam.

Napsal Jan Schinko

Zdroj: https://www.budeickadrbna.cz/z-kraje/ceskobudejovicko/15693-drbna-historicka-jak-se-v-ceskych-budejovicich-chodilo-do-skoly-za-c-k.html?utm_source=copy

**Doplňte na vynechaná místa v textu následující slova ve
správném tvaru:**

hostinec 1 _____

hostinec 2 _____

hostinec 3 _____

hostinec 4 _____

kamínek 5 _____

konírna 6 _____

krasopis 7 _____

provázek 8 _____

rákoska 9 _____

rohlík 10 _____

ruční práce 11 _____

suplenti 12 _____

suplenti 13 _____

školník 14 _____

školník 15 _____

vinárna 16 _____

zdarma 17 _____

ÚKOL 2:

*Napište níže uvedený citát R. Fulghuma
krasopisem! Abeceda slouží pro inspiraci.*

*Verím, že fantázie je silnější než vědomí.
Že myšly mají větší moc než historie.
Že sny jsou mocnější než skutečnost.
Že naději vždy vítězí nad zkušeností.
Že smích je jediným lékem na kármulek.
A věřím, že láska je silnější než smrt.
(Fulghum)*

*a A b B c C č Ć d D ě Ď e E f F
g G h H ch Ch i I j J k K l L m M
n N ň Ň o O p P r R ř Ř s S š Š
t T ť Ť u U v V y Y z Z ž Ž*

Jak se v Českých Budějovicích chodilo do školy za c. k.

Školní docházka za c. k. by se mohla nazvat dobou břídlícovou. Žáci prvních tříd nosili do školy břídlícové tabulky v dřevěném rámu s dírkou na (1) **provázek**. Příslušenstvím byla houbička a hadr na utírání. Psalo se (2) **kamínkem**. Do sešitu inkoustem, který namíchal (3) **školník**, nejčastěji to byl fialový inkoust. Psací písmo se stínovalo, na což byl zvláštní předmět – (4) **krasopis**. To by se mohlo zase zavést. Na obecné škole se vyučovaly také ženské (5) **ruční práce**. Každá žákyně se musela naučit plést punčochy, háčkovat, vyšívát a ušít alespoň košili. Z toho se dá odvodit, že každá žákyně obecní školy za c. k. uměla ušít košili.

Podstatné pro rodiče bylo, mají-li dát potomka do české nebo německé školy. Zdálo by se, že Češi do české a Němci do německé školy, ale německé školy lákaly děti na hodnotné svačiny a obědy (6) **zdarma**. František Rada, sám učitel, připomíná, že německé školy měly lepší vybavení, a uvádí, že jedna česká třída měla místnost nad (7) **konírnou** v Kněžské ulici, kam se lezlo po dřevěných visutých schodech. Tak se stávalo, že hodně českých dětí chodilo do německých škol, ale žádné německé děti nechodily do českých škol. Školní rok za c. k. začínal 15. září a končil 15. července. Obrat nastal ve školním roce 1919/1920, kdy v nové Československé republice zely německé školy prázdnou (ve 30. let 20. století se zase naplnily).

Podobná situace byla na středních školách. Nastupující učitelé ((8) **suplenti**) nedostávali včas výplatu. Když už to přesáhlo únosnou mez, telegrafoval ředitel gymnázia Bozděch zemské školní radě: „(9) **Suplenti** snědli uhlí a dříví.“ Nahoře tomu rozuměli a peníze obratem poslali. Pozdější ředitel učitelského ústavu Josef Zikmund vzpomínal na dobu, kdy on sám byl novým učitelem. To občas ředitel gymnázia Červenka v 10 hodin dopoledne řekl ve sborovně: „Pánové, svedte mě, řekněte, abych šel do (10) **vinárny**.“ Vždy se našel někdo, kdo přání tomu vyhověl, nejčastěji právě Josef Zikmund. S úsměvem se dodávalo, že ředitele ve škole zastoupí (11) **školník**. I přes dobu břídlícovou či dřevěnou za c. k. vycházeli z budějovických škol absolventi, kteří se podíleli na rozmachu Československa po roce 1918. A to i přesto, že nebylo asi žáka nebo studenta, který by nebyl alespoň jednou přetažen (12) **rákoskou**. Anebo právě proto. Někteří učitelé měli ovšem hloupé zvyky, kupříkladu tahali za uši. Na středních školách se za uši už netahalo, profesori studentům vykali. V případě, že profesor častoval studenta termínem ze zoologie, tykal. Ředitel Barda: „Ty, i když budeš

generálem, volem v řečtině zůstaneš.“ Mohl to však být student Sláma ze Široké ulice, který se později podílel na stavbě odvážných silničních mostů.

Studenti měli zákaz navštěvování (13) **hostinců**. Jen dva nejvyšší ročníky měly povoleno navštěvovat dva vybrané (14) **hostince**, jenže tam nechodili, protože v nich sedávali profesoři. Studenti proto chodili do vyzkoušených hospod, o kterých věděli, že tam žádný profesor sedět nebude. To byl třeba (15) **hostinec** Na posledním groši v Pekárenské ulici poblíž české reálky a gymnázia, (16) **hostinec** U Bucků (původně U Afriky) v Nové ulici, kde vládla hostinská Jenováfa Bucková (odtud budejovické rčení „U Bucků zhasli“) a zvláště hospoda U české chalupy v České ulici. Ve skutečnosti studenti nehýřili, na opíjení neměli peníze, ani nevyvolávali rvačky jako vojáci. Podle vzpomínek pamětníků si dali jedno nebo dvě piva a několik slaných (17) **rohlíků**. Za c. k. se v hospodách muzicírovalo, hrálo divadlo, diskutovalo se, zakládaly se sportovní kluby, také se nadávalo na politiku v případě, že nebyl přítomen „tajnej“. Byl-li, šlo se jinam.

Napsal Jan Schinko

Zdroj: https://www.budeickadrbna.cz/z-kraje/ceskobudejovicko/15693-drbna-historicka-jak-se-v-ceskych-budejovicich-chodilo-do-skoly-za-c-k.html?utm_source=copy

Doplňte na vynechaná místa v textu následující slova ve správném

tvaru:

hostinec	1 provázek
hostinec	2 kamínkem
hostinec	3 školník
hostinec	4 krasopis
kamínek	5 ruční práce
konírna	6 zdarma
krasopis	7 konírnou
provázek	8 suplenti
rákoska	9 Suplenti
rohlík	10 vinárny
ruční práce	11 školník
suplenti	12 rákoskou
suplenti	13 hostinců
školník	14 hostince
školník	15 hostinec
vinárna	16 hostinec
zdarma	17 rohlík